

NotatDato: 29.06.2017
Arkivsak: 2017/4973-4
Saksbehandlar: evavinj

Til: Utval for kultur, idrett og regional utvikling og Fylkesutvalet

Frå: fylkesrådmannen

Forskingsfylket Hordaland

Rapporten «Forskingsfylket Hordaland» gir eit oversyn over omfang og type forskning som blir utført i Hordaland, kva forskingsinstitusjonar og samarbeidskonstellasjonar som finst og ordningar som stimulerer til auka forskingsinnsats gjennom finansiering av samarbeid og forskingsprosjekt. Den blei utarbeida som eit vedlegg til Regional forskingsstrategi Hordaland 2015-2019 og er oppdatert våren 2017, strategien er ikkje oppdatert. Det blei også utarbeida ein statusrapport for resultatmål for å følgje opp innsatsen.

Rapporten viser at Hordaland presterar godt i Universitets- og høgskulesektoren, medan næringslivet ligg noko bak det vi venta gitt næringsstrukturen i fylket. Når det gjeld instituttsektoren har Hordaland hatt ei svakare utvikling i FoU-utgiftene enn instituttsektoren i Noreg som heilheit. I 2014 vart det til saman nytta 5,9 mrd. til forskning i desse tre sektorane i Hordaland.

Det norske forskingssystemet omfattar i hovudsak tre sektorar: universitets- og høgskulesektoren, instituttsektoren og næringslivet. Hordaland har ein stor universitets- og høgskulesektor i nasjonal målestokk målt i FoU-årsverk (15,9 %). Instituttsektoren i Hordaland utgjer 14,6 % av dei nasjonale FoU-årsverka innan den sektoren, medan næringslivet i Hordaland står for 7,1 % av dei norske FoU-årsverka i næringslivet. Hordaland er eit av dei sterkaste fylka i Noreg når det gjeld FoU, noko som særleg skuldast høg aktivitet i universitets- og høgskulesektoren. Nesten 45 % av forbruket til eigenutført FoU i fylket i 2014 fann stad i denne sektoren, medan instituttsektoren og næringslivet stod for 28 % kvar.

Universitets- og høgskulesektoren – hovudaktør innan FoU

UiB og NHH organiserer sin forskingsaktivitet i stor grad gjennom forskingssenter. Hordaland har fem senter for framifrå forskning knytt til Universitetet i Bergen, og eitt knytt til NHH. I mars 2017 fekk Centre for experimental research on Fairness, Inequality and Rationality (FAIR) og Centre for Early Human Behaviour SFF-status.

I nasjonal samanheng gjer UiB det godt samanlikna med andre universitet når ein ser på publikasjonspoeng per UFF-årsverk, berre UiO ligg over. UiB produserer 1,51 publikasjonspoeng per UFF-årsverk, medan UiO produserte 1,71 publikasjons-poeng per UFF-årsverk i 2015.

Instituttsektoren – veksten har stagnert

8 av i alt 49 forskingsinstitutt som er omfatta av den statlege ordninga med basisløyvingar gjennom Noregs forskingsråd har hovudkontor i Hordaland.

Dei samla FoU-utgiftene for instituttsektoren i Hordaland har stagnert etter 2009. Frå 2009 til 2014 vaks FoU-utgiftene til instituttsektoren i Hordaland berre med 6,7 %, frå 1136 mill. kr til 1632 mill. kr. For Noreg som heilheit vaks FoU-utgiftene til instituttsektoren i same periode med heile 20,3 %.

Næringslivet - underpresterer i høve til venta nivå

Næringslivet i Hordaland har hatt ei positiv å ønskja utvikling når det gjeld forskning i næringslivet, men Hordaland ligg framleis noko bak andre fylker det er naturleg å samanlikne oss med.

Rapporten viser at det likevill har skjedd ei betring frå tidligare år. Gapet mellom venta og faktiske observerte FoU-utgifter var i 2014 på 417 millionar kroner, medan det i 2013 var på heile 697 millionar kroner. Frå 2013 til 2014 vaks FoU-utgiftene til næringslivet i Hordaland med 23,2%, medan det same talet for Noreg som heilskap er 10,1%.

Helseføretaka forskar mykje

Forskning vart i 2001 ei lovpålagt oppgåve for spesialhelsetenesta. Nasjonalt er Helse Sør-Øst leiande på FoU-årsverk (68 %). Helse-Vest er nummer to med 18 %, etterfulgt av Helse Nord (8 %) og Helse Midt-Norge (6 %). I 2015 produserte Helse Vest 18,7 % av dei totale publikasjonspenga i dei regionale helseføretaka.

FORREGION – forskingsbasert innovasjon i regionane

FORREGION overtar etter VRI, og er frå 2017 Forskingsrådet si satsing for omstillingsdyktige regionar. Hordaland Fylkeskommune sitt prosjekt i satsinga er **MOBIFORSK**. Hovudmålet til MOBIFORSK er å mobilisere til auka forskning og innovasjon i næringslivet i Hordaland for å bidra til berekraftig verdiskaping og «grøn» omstilling. Programmet har to tematiske satsingsområde.

- Berekraftig vekst innanfor bioøkonomi
- Teknologitvutvikling gjennom bransjekryssande koplingar

Regionalt forskingsfond Vestlandet

Dei regionale forskingsfonda vart etablert i 2010 og skal bidra til å styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling. Fondet arbeidar etter bestilling frå dei tre fylkestinga på Vestlandet. For perioden 2015-2019 skal fondet bidra til

- Verdiskaping i næringsliv og offentleg sektor
- Evne til innovasjon og omstilling
- Gode klima- og miljøutlysingar

RFF Vestlandet hadde rekordstor aktivitet i 2016. Samla ga dei 58,9 millionar kroner til forskning på Vestlandet. Det var 15 større forskingsprosjekt og 47 mindre og kvalifiserande forskingsarbeid som fekk støtte. Av desse hadde 31 prosjektansvarlig i Hordaland. Hordaland gjer det altså godt i høve til nabofylka.

Horisont 2020 - EUs rammeprogram for forskning

EUs største og nyaste forskings- og innovasjonsprogram, Horisont 2020 (2014-2020) har 80 milliardar euro i tilgjengelige midlar. Hordaland har gjort det godt i norsk samanheng. Per oktober 2016 hadde Hordaland 102 innstilte prosjekt etter at det hadde blitt sendt 502 søknader, noko som betyr ei suksessrate på 20,3 %. Berre Akershus, Nordland, Møre og Romsdal, Finnmark og Svalbard har høgare suksessrate, men alle andre enn Akershus har langt færre prosjekt. Norske søknadar har samla sett ei suksessrate på 15,7 %.

Status prioriterte resultatområde – mars 2017

Når det gjeld resultatmåla innan «samarbeide» var det satt opp mål som fleire klyngeprosjekt, mobilisere til fleire regionalt relevante forskingsprosjekt, fleire aktørar involvert i kompetansemekling. Ein ønskja også meir forskning i form av fleire næringsPhD-ar og Offentleg sektorPhD-ar, i tillegg til ein auke i talet på realiserte forskingsidear gjennom BTO. På desse områda har vi sett ei positiv utvikling. Det har blitt etablert ein ny NCE, og ein tidlegare NCE som har fått status som GCE. I mars 2017 fekk to nye senter status som senter for framifrå forskning (SFF). Men ingen nye SFI eller FME-senter. Programmet VRI har medverka til fleire søknader til både regionalt forskingsfond, samt nasjonale og europeiske støtteordningar. Mobiforsk er etablert for å vidareføre kompetansemeklinga og dialogkonferansar frå VRI. Det er også styrka innsats på internasjonalt samarbeid gjennom «Forsterka satsing på Horisont 2020», samt at det er etablert ein H2020 Helpdesk.

Innan «finansiering» vart det mellom anna satt mål om auke i søknadar til og prosjekt innan fleire ulike program. Regionalt forskingsfond, SkatteFUNN og brukarretta forskingsprogram i NFR har alle sett eit aukande tal på søknader til sine program. Deltaking i Innovasjon Norge sine program i Miljøteknologiordninga og IFU/OFU prosjekt hadde ein auke frå 2014 – 2015 som låg langt over landssnittet.

Statusrapporten viser at det har vore ei positiv utvikling og strategien har blitt fult opp.